

РЕШЕНИЕ

№ 10911

гр. София, 05.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 71 състав,
в публично заседание на 19.06.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мирослава Йорданова-Великова

при участието на секретаря Ася Лекова, като разгледа дело номер **2823** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Образувано е по жалба на С. Й. Д. – К., ЕГН: [ЕГН], с адрес: гр. София, ул. "Х." № 1, бл. 1, вх. 1, ап. 2, срещу Решение № 2153-21-20/05.02.2024 г. на директора на ТП на НОИ – София-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-13/04.01.2024 г. на С. Й. Д. – К. срещу разпореждане № [ЕГН]/89 от 10.11.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

В жалбата са изложени доводи, че оспореното решение е неправилно и законосъобразно. Навежда аргументи, че още от 18.11.2018 г. отговаря на изискванията за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Твърди, че неправомерно административният орган не е зачел периодът на обучението ѝ за придобиване на висше образование за осигурителен стаж. Счита, че за времето, когато е била с намалена работоспособност и е получавала инвалидна пенсия, нейн осигурител е бил държавата, т.е. НОИ. Моли съда да отмени процесното Решение № 2153-21-20/05.02.2024 г. на директора на ТП на НОИ – София-град.

В съдебно заседание, жалбоподателката С. Й. Д. – К. поддържа изложеното в жалбата. Сочи, че след като е получила уведомление от НАП, че ѝ се възстановява определена сума за внесени осигуровки, то за процесния период е следвало да бъде осигурявана от държавата.

Ответникът- Директора на ТП на НОИ- София- град, редовно призван, чрез юриск. П. оспорва жалбата като неоснователна и недоказана. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, след като се запозна с жалбата и доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, установи от фактическа страна следното:

С. Й. Д. – К. е подала заявление до ТП на НОИ – София-град от 23.12.2022 г. за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Към датата на заявлението лицето е навършило 66 години, 1 месец и 5 дни като по представени редовни документи и по данни от Регистъра на осигурените лица, осигурителния стаж е зачетен както следва: от трета категория труд- 30 години, 02 месеца и 27 дни. По заявлението е издадено Разпореждане № [ЕГН]/13 от 17.02.2023 г., с което на осн. чл. 9 и чл. 68, ал. 1-3 от КСО е отказано предоставянето на пенсия. Мотивите за отказа са, че С. Й. Д. – К. има навършена необходимата възраст, но няма изискуемият осигурителен стаж от 36 години и 2 месеца. Така издаденото заявление е обжалвано с жалба с вх. № 1012-21-13/04.01.2024 г. на С. Й. Д. – К. пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Образувано е производство по реда на чл. 117 КСО. Във връзка с жалбата е извършена цялостна проверка на зачетения от длъжностното лице по пенсионно осигуряване осигурителен стаж на жалбоподателката по съдържащите се в пенсионното ѝ досие документи. При извършената проверка не са установени допуснати пропуски и нарушения на законовите разпоредби, уреждащи зачитането на трудов стаж. Осигурителният стаж на С. Й. Д.-К. е зачетен от пенсионния орган по пенсионно осигуряване от трета категория труд по периоди, както следва:

- от 16.04.1981 г. до 16.04.1984 г. – 03 години, 00 месеца и 00 дни в Дирекция „НЗСТ В.Търново;

- от 23.04.1984 г. до 08.06.1984 г. - 00 години, 01 месеца и 14 дни в София;

- от 11.06.1984 г. до 11.09.1984 г. - 00 години, 03 месеца и 00 дни в "Транспортна болница";

- от 17.09.1984 г. до 01.10.1986 г. - 02 години. 00 месеца и 13 дни в „8-ма Поликлиника"

- от 01.10.1986 г. до 12.02.2001 г. - 14 години, 04 месеца и 11 дни от " ДКЦ 25“;

- от 12.02.2001 г. до 01.08.2007 г. - 06 години, 05 месеца и 19 дни като самоосигуряващо се лице „Д-р С. Д.-К.", съгласно осигурителна книжка №[ЕГН] от 24.07.2007 г. ;

- от 01.08.2007 г. до 30.11.2008 г. - 01 година, 04 месеца и 00 дни като самоосигуряващо се лице „Д-р С. Д.-К.", съгласно служебна бележка на Дирекция „КПК" изх. № 21102-21-51 от 26.01.2023 г. и изх. № 21102-21-2828Я2 от 25.09.2023 г.

- от 01.01.2009 г. до 31.07.2011 г. - 02 години 07 месеца и 00 дни като самоосигуряващо се лице "Д-р С. Д.-К.", съгласно служебна бележка на Дирекция „КПК" изх. № 21102-21 -2828#2 от 25.09.2023 г.

- от 01.01.2012 г. до 31.01.2012 г. - 00 години 01 месеца и 00 дни като самоосигуряващо се лице „Д-р С. Д.-К.". съгласно служебна бележка на Дирекция „КПК" изх. № 21102-21-51 от 26.01.2023 г. и изх. № 21102-21-2828#2 от 25.09.2023 г.

От съдържащите се в преписката писмени доказателства, органът е приел, че на жалбоподателката, в качеството ѝ на самоосигуряващо се лице, правилно и законосъобразно е зачетен осигурителен стаж съгласно осигурителна книжка № [ЕГН] от 13.03.2001 г. и осигурителна книжка № [ЕГН] от 24.07.2007 г. и съгласно издадените служебни бележки от Дирекция „КПК" ТП на НОИ София-град- изх. № 21102-21-51 # 1 /26.01.2023 г. и изх. № 21102-21-2828#2/25 09.2023 г. В резултат на така установеното е издадено оспореното в настоящото производство Решение №

2153-21-20/05.02.2024 г. на директора на ТП на НОИ – София-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-13/04.01.2024 г. на С. Й. Д. – К. срещу разпореждане № [ЕГН]/89 от 10.11.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

При така установените факти, като извърши по реда на чл. 168, ал. 1 от АПК цялостна проверка за законосъобразност на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК, Административен съд София – град формира следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в законния срок, от активно легитимирано лице, имащо правен интерес да оспори процесното решение, което представлява подлежащ на съдебно обжалване индивидуален административен акт.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ КСО разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и спиране на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Предвид гореизложеното и с оглед представената заповед № 1712/17.08.2015 г. на управителя на НОИ, процесното Решение № 2153-21-20/05.02.2024 г. на директора на ТП на НОИ София-град е издадено в рамките на неговата материална, териториална и времева компетентност. При издаването му не се констатира допуснати съществени процесуални нарушения, обуславящи отмяната му. Спазено е изискването за форма с оглед разпоредбите на чл. 117, ал. 3 и ал. 5 КСО вр. чл. 59 АПК, като горестоящият орган е изложил подробни мотиви, обосноваващи изводите му за неоснователност на подадената пред него жалба. От данните по делото се установява, че в хода на административното производство са събрани всички относими доказателства, релевантни за преценка на правото на жалбоподателя на исканата от него пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Предмет на спора по същество е материалната законосъобразност на акта.

В тази връзка, съдът счита за неоснователни възраженията за незаконосъобразност на акта, обосновани с неправилно приложение на разпоредбата на чл. 9а от КСО. Съгласно чл. 9а, ал.1, т.1 от КСО (ДВ, бр. 99 от 2019 г.) за осигурителен стаж при пенсиониране, ако не е зачетен на друго основание и са внесени осигурителни вноски съгласно ал. 3, се зачита: времето на обучение на лицата, завършили висше или полувисше образование, но за не повече от срока на обучение, предвиден по учебния план за завършената специалност; Съгласно чл. 45, ал.1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж времето на обучение, за което са внесени осигурителни вноски по реда на чл. 9а, ал. 1 КСО, се зачита за осигурителен стаж от трета категория. То се установява с удостоверение по утвърден образец, издаден от териториалното поделение на НОИ, въз основа на: диплома за завършено висше или полувисше образование, или документ за придобита научна и образователна степен доктор, документ за внесените осигурителни вноски и документ, удостоверяващ срока на обучението или докторантурата. В ал. 2 е посочено, че за осигурителен стаж при пенсиониране на лицата, навършили възрастта по чл. 68, ал. 1, се зачита и времето, което не им достига като осигурителен стаж за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1 и 2, но не повече от 5 години, ако за това време са внесени осигурителни вноски съгласно ал. 3. Както правилно е посочил административният орган в

оспореното решение, съгласно чл. 9а, ал. 3 от КСО внасянето на осигурителните вноски по ал. 1 и 2 се извършва по банков път след подадена декларация по ред, определен с наредбата, издадена от министъра на финансите по чл. 5, ал. 6. Вноските са изцяло за сметка на лицата, като се изчисляват към датата на внасянето им в размера, определен за фонд "Пенсии" за лицата, родени преди 1 януари 1960 г., върху минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. Цитираната норма императивно определя, че само времето по чл. 9а, ал. 1 от КСО, за което са внесени осигурителни вноски съгласно ал. 3, се зачита за осигурителен стаж от трета категория. Както беше посочено, то се установява с удостоверение по утвърден от управителя на НОИ образец, издаден от длъжностно лице.

В случая, по отношение претенцията на лицето за зачитане на осигурителен стаж за периода му на обучение във висше учебно заведение за придобиване на образователна степен „лекар“, по делото липсват каквито и да било данни, а и не се твърди обратното, за този период лицето да е внасяло осигурителни вноски съгласно изискването на чл. 9а, ал. 1, т. 1 и ал. 3 от КСО. Признаването на този стаж за общ осигурителен стаж може да стане единствено при наличието на доказателства, че са заплатени дължимите осигурителни вноски за петте години обучение по реда на чл. 9а, ал. 3 от КСО, но в случая и добавянето на тези 5 години към общия стаж на жалбоподателката от 30 години, 02 месеца и 27 дни не променя факта, че тя няма необходимия стаж за да придобие на право на пенсия за възраст и осигурителен стаж – 36 г. и 2 месеца.

На следващо място, липсва законово основание за признаване на периода на следване на жалбоподателката за действителен осигурителен стаж, за да се признае право на пенсиониране по реда на чл. 68, ал. 3 от КСО, дори да реши по реда на чл. 9а, ал. 1, т. 2 от КСО да плати осигурителните вноски за периода на следването си. Това време не се счита за действителен стаж, съгласно § 1, т. 12 от ДР на КСО. Верни са изводите на административния орган, че с разпоредбата на чл. 9а, ал. 2, т. 1 от КСО законодателят е приравнил на осигурителен стаж времето, през което лицето е учило за висше или полувисше образование, единствено за целите на придобиване правото на пенсия по смисъла на чл. 68, ал. 1, вр. ал. 2 от КСО. /решение 3504/04.04.2023г. на ВАС по адм.д. 219/2023г./ Чл. 9а, ал. 3, вр. ал. 2 от КСО и чл. 45а от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) уреждат особена процедура при определянето на недостигащия стаж за пенсиониране по реда на чл. 68, ал. 1, вр. ал. 2 от КСО, чрез уведомяването на лицето за това и заплащането на осигурителните вноски. Тази процедура се прилага единствено при недостигащ осигурителен стаж за отпускане на пенсията по чл. 68, ал. 1 и ал. 2 от КСО и то ако недостигащият стаж е под 5 години. Правилно е констатирал решаващият орган, че в случая е неприложима разпоредбата на чл. 9а от КСО, доколкото за да се пенсионира по реда на чл. 68, ал. 1 и 2 от КСО, жалбоподателката следва да има общ осигурителен стаж от 36 години и 2 месеца. От представената по делото пенсионна преписка се установява, че недостигащият осигурителен стаж по чл. 68, ал. 1, вр. ал. 2 от КСО на И. е повече от 5 години, поради което не е възможно да придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по силата на разпоредбата на чл. 9а, ал. 2 от КСО чрез заплащане на периода на обучението си.

По отношение втория спорен по делото въпрос, а именно дали следва да бъде зачетен

за осигурителен стаж период на самоосигуряване, за който не са заплатени осигурителни вноски, тъй като жалбоподателката твърди, че за този период осигурителните вноски се плащат от държавата, съдът взе предвид следното:

В чл. 4, ал. 1 от КСО са изброени лицата, които са задължително осигурени за общо заболяване и майчинство, инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт, трудова злополука и професионална болест и безработица по този кодекс, т. е. задължително осигурени за всички осигурителни рискове, а в ал. 3 на чл. 4 са изброени лицата, които са задължително осигурени само за осигурителните рискове инвалидност, старост и смърт. С ал. 4 на чл. 4 от КСО законодателят е предоставил възможност на тези лица да се осигуряват допълнително по свой избор (т. е. доброволно) за рисковете общо заболяване и майчинство. С решение № 5 от 29.06.2000 г. по конст. д. № 4/2000 г. Конституционният съд на Република България е приел, че "включването на работещите пенсионери в обсега на задължително осигурените лица по чл. 4, ал. 3 КСО би противоречало на същността, смисъла и основната цел на общественото осигуряване, а събираните от тях осигурителни вноски биха добили характер на данъчно задължение (но) ако имат намерение да увеличат размера на пенсията си, те биха могли да правят осигурителни вноски по свое желание", поради което с това решение Конституционният съд е обявил за противоконституционни разпоредбите на чл. 4, ал. 3 КСО по отношение на работещите пенсионери, включени в кръга на задължително осигурените лица по този законов текст. Разпоредбата на чл. 4, ал. 3 от КСО не създава "право на пенсионерите да не се осигуряват", а ги изключва от кръга на лицата със задължение да се осигуряват съгласно цитираното решение на Конституционния съд. Ето защо, от момента, от който ѝ е отпусната инвалидна пенсия, С. Й. Д. – К., в качеството ѝ на пенсионер, упражняващ дейност като едноличен търговец, не подлежи на задължително социално осигуряване по чл. 4, ал. 3, т. 2 от КСО, без да има задължение да "упражни право да не се осигурява". В този смисъл е и цитираното от жалбоподателката решение № 14160/11.26.2014 г. по адм. Д. № 4983/2014 г., 6 отделение, ВАС, съгласно което е признато правото на С. Й. Д. – К. да ѝ бъдат възстановени внесените осигурителни вноски за ДОО за периода 2007 г.- м. януари 2012 г. Съдът е приел, че от момента, от който ѝ е отпусната пенсия за инвалидност поради общо заболяване, считано от 14.02.2007 г., Д.-К. в качеството ѝ на пенсионер, упражняващ дейност като едноличен търговец, не подлежи на задължително социално осигуряване по чл. 4, ал. 3, т. 2 от КСО без да има задължение да "упражни право да не се осигурява". Извършеното внасяне на осигурителни вноски за ДОО за периода 2007 г.- м. януари 2012 г. не е предвидено от закона като конклюдентно действие, приравнено на декларация на пенсионера по чл. 4, ал. 6 от КСО в съответствие с НООСЛБГРЧМЛ, че желае да се осигурява и съответно пораждащо задължение за осигуряване. Вноските са били внесени погрешка, без правно основание, а недължимо платените задължителни осигурителни вноски подлежат на прихващане или възстановяване съгласно чл. 128, ал. 1 от ДОПК. Във връзка с така постановеното решение на ВАС са и голяма част от представените от страна на жалбоподателката в настоящото производство документи, които касаят правоотношенията ѝ с НАП, доколкото същата не е изразила изрично желание, обективизирано в декларация да се самоосигурява, съответно внесените от нея осигурителни вноски са подлежали на възстановяване, но така представените доказателства нямат нищо общо с предмета на настоящото производство.

В този смисъл, с чл. 4, ал. 6 от КСО на лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2, 4 - 6, на които е отпусната пенсия, е предоставено право да се осигуряват по свое желание. Те упражняват правото по чл. 4, ал. 6 от КСО с подаване на декларации за правноотносителните обстоятелства по реда на НООСЛБГРЧМЛ. В същия дух е и изричната разпоредба на чл. 1, ал. 6 (предишна ал. 5) от НООСЛБГРЧМЛ - лицата, на които е отпусната пенсия, в случаите, когато упражняват дейностите по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2, 4, 5 и 6 от КСО, се осигуряват по свое желание по предвидения с наредбата ред. Предоставената на тези лица правна възможност (но не и задължение) да се осигуряват, въпреки това, че им е отпусната пенсия, е с цел същите да натрупат допълнителен осигурителен стаж, съответно да увеличат размера на полагащата им се пенсия. Ако лицето избере да се осигурява, времето, за което тези вноски са внесени се зачита за осигурителен стаж придобит след пенсионирането. Следователно, това, че жалбоподателката е получавала пенсия за инвалидност, не променя фактът, че за посочения период не са внасяни осигурителни вноски. Нещо повече, противно на твърденията на С. Й. Д. – К. нито един нормативен акт не вменява задължение на държавата в лицето на НОИ да осигурява лицата за своя сметка в посочената хипотеза. В тази връзка следва да се отбележи, че необоримата презумпция, гласяща, че незнанието на закона не извинява никого, която е основен правен принцип, намира приложение и в случая по отношение невнасяне от страна на жалбоподателката на осигурителни вноски като самоосигуряващо се лице, съответно установената от административния орган липса на необходимия брой години осигурителен стаж.

В обобщение съдът намира, че длъжностното лице по пенсионното осигуряване обосновано е приело, че С. Й. Д. – К. не отговаря на изискванията по чл. 68, ал. 1-3 от КСО и в съответствие с материалния закон е постановило отказ за отпускане на пенсия. Оспореното Решение № 2153-21-20/05.02.2024 г. на директора на ТП на НОИ – София-град, и потвърденото с него разпореждане № [ЕГН]/89 от 10.11.2023 г. на ръководителя по пенсионното осигуряване са законосъобразни на всички основания по чл. 146 от АПК. Съдът намира, че органите на НОИ са действали добросъвестно, при спазване принципите по чл. 6, ал. 1 от АПК и чл. 7 от АПК и при съблюдаване на служебното начало (чл. 9 от АПК). Неоснователни са оплакванията на жалбоподателя за непоследователност в действията на органите на пенсионното осигуряване. Административния орган е изпълнил задължението си по чл. 35 от АПК, като се е произнесъл след като е изяснил всички факти и обстоятелства от значение за случая, обсъдил е възраженията, направени в жалбата. АО е изпълнил задължението си и по чл. 36, ал. 1 от АПК, като е събрал всички необходими и допустими към правния спор доказателства и след техния анализ е направил своите фактически констатации, а въз основа на тях и правни изводи, които се споделят изцяло от настоящата инстанция. Налице е съответствие между приетите за установени факти и обстоятелства, с посочените като приложими в случая правни норми.

С оглед всичко изложено, настоящият съдебен състав, счита, че жалбата като неоснователна, следва да бъде отхвърлена.

Предвид изхода на делото искането на процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение следва да бъде уважено за сумата от 100 лева, на основание чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ вр. чл. 37 от Закона за правната помощ вр. чл. 78, ал. 8 от ГПК.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 71 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на С. Й. Д. – К., ЕГН: [ЕГН], с адрес: гр. София, ул. “Х.” № 1, бл. 1, вх. 1, ап. 2, срещу Решение № 2153-21-20/05.02.2024 г. на директора на ТП на НОИ – София-град, с което е оставена без уважение жалба с вх. № 1012-21-13/04.01.2024 г. на С. Й. Д. – К. срещу разпореждане № [ЕГН]/89 от 10.11.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ОСЪЖДА С. Й. Д. – К. да заплати на Териториалното поделение на Националния осигурителен институт – София - град сумата от 100 лева за юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.